

Väärtuspõhine poliitika on Eesti jaoks tähtsaim

Peaminister Andrus Ansip rõhutas kõrgemate riigikaitsekursuste avamisel, et Eesti peab jätkama väärtuspõhist välispoliitikat, mis on hulga olulisem võimalikest majandushuvideist.

Peaminister rääkis Läänemaal Roostal toimunud kursustel, et julgeolek sõltub üha enam sõjalises mõttes ebatraditsioonilistele ohtudele vastuseisemisest. „Me ei ole sõjas, kuid peame sellegipoolest igapäevaselt võitlema oma maine eest, oma ajaloo eest ja nende valikute eest, mis said tehtud 1990. aastate algul,” ütles ta.

Rääkides Eesti kaitsepoliitikat märkis Ansip, et Eesti on oma kaitsevõimet viimastel aastatel oluliselt parandanud. Positiivse näitena tõstis ta esile õhukaitse-süsteemi Mistral rajamise.

Valitsusjuhi sõnul kehtib kollektiivse kaitse printsiip praegu sama kindlalt kui varem. „Iseseisev kaitsevõime on kollektiivse kaitse üheks oluliseks eelduseks, aga meil pole põhjust kahelda, et meie NATO partnerid meid vajadusel abistaksid,” ütles peaminister.

Samuti tõstis peaminister esile, et tänu edukale koostööle rahu tagamisel rahvusvahelistes pingekolletes on Eesti mitmel korral äramärkimist leidnud ka Ameerika Ühendriikide presidendikandidaatide debattides.

„Kui mõlemad USA presidendikandidaadid nimetavad Eesti riiki valimisdebattides nimepidi, on see märk meie edukast partnerlusest. See on sümbol tulemuslikust välispoliitikast. Meie osalemist välismissioonidel märgatakse ja hinnatakse,” ütles ta.

Aktuaalne

Geenidonorlus aitab ter-
visekäitumist parandada

Probleem

Paide raekoda vääriks
laiemat kasutamist

Kohalik elu

Elvas kõigile soovijatele
lasteaiakohad tagatud

Huvitav

Võrukas tõi indiacas
MM-ilt medali

FOTO: SCANPIX

Mati Alaveri juhendamisel on Eesti suusatajad jõudnud maailma paremate sekka.

Alaver: noored võivad tulemustega üllatada

Viimase kümnendi jooksul on Eesti suusaspordis toimunud suur areng. Suusakoondise peatreener Mati Alaver arvab, et nüüd on tähtsaim edu järjepidevus ning lisab, et eeldused selleks on olemas.

Tänavune suusahooaeg algab novembri lõpus maailmakarikavõistlustega Soomes, siis liigutakse edasi võistlustele Kesk-Euroopasse, Düsseldorfis. Seni on suusatajate treeningud koosnenud peamiselt jooksmisest ning rullsuuskadel suusatamisest, treeninglaagreid korraldatakse ka väljaspool Eestit, siis saab sõita lumel.

Uued tegijad koputavad uksele

„Uuel hooajal võib oodata tulemusi Andrus Veerpalult, Jaak Maelt ja Aivar Rehemaalt. Sprindi poolelt on tulemusi oodata Timo Simonlatserilt ja Peeter Kümmelilt,” ütleb Alaver. Kein Einaste, Vahur Teppan, Algo Kärp ning Eeri Vahtra on nimed, mille Alaver li-

Noorte suusatajate seast võib keegi juba järgmistele olümpiamängudele minna.

saks eespool mainitule välja toob. Eestis on suusaspordi suursündmuseks traditsiooniliselt jaanuaris Otepääl toimuv maailmakarikavõistlus-

te etapp. Sealsed rajad on heal tasemel ning korralduselt saab üritus olema maailma parimate seas.

Tänavune ETV ja Swedbank'i noorte suusasari töötab tulla edukas – loodetakse ületada tuhande osavõtja künnis. Noorte seas on konkurents väga tihe. „Nii palju lootustandvaid suusatajaid pole varasematel aastatel olnudki,” sõnab Mati Alaver. „Noorte suusatajate seast võib keegi juba järgmistele olümpiamängudele minna.”

Lund hakatakse tootma jääst

Otepäa treeningbaas on ühes suusatajatega teinud läbi suure arengu ning praeguseks on sealsed korraldatavad võistlused väga heal tasemel. Peamise probleemina näeb Alaver lume tootmist, mida tihti peale liiga soojade tal-

vede tõttu abinõuks võtta tuleb. Kui- gi võimalused lume tootmiseks on heal tasemel, on vaja, et väljas oleks selleks külmakraadid. Uueks suunaks on lume tootmine jääst – siis saab lund valmistada ka suvisel sooja temperatuuri puhul. Kui see uudne ning kallid masin ostadud saab, on Otepäa treeningbaas maailma parimate hulgas.

Otepäa treeningbaasi areng on olnud pidev ja püstitatud eesmärgid on saavutatud. Lisaks edule murdmaasuusatamises on tase tõusnud ka suusahüpete ning lumelaua poolel. Nüüd näeb arengukava ette korraldada aastal 2011 juunioride maailmameistrivõistlused ning vaadates senist arengut see ettevõtmine ka õnnestub.

ETI

Juhtkiri

Eesti püsib Sinul

Väide, et maailm ei ole enam endine, kõlab õõnsalt. Seda enam, et suurte ja tegelikku mõju omavate muutuste tähtsus ja tähendus saab alati selgeks tagantjärele. Vahel aastakümneidki hiljem. Ent jahtuv majandus ja kiduvad rahaturud viitavad, et midagi toimub. Mis saab Eestist, mis saab Eesti kroonist, mis saab minust, minu perest, säästudest ja tulevikuplaanidest, küsivad paljud endalt, esialgu veel enamasti alateadlikult.

Lennart Meri „Hõbevalge” taasilmumise pani mõtlema sellele, mis teeb ühe riigi ja rahva suureks. See ei ole muretsemine, vaid usk, et toimitakse õigesti, ning veendumus, et tulevik tuleb parem, tegutsemise selle nimel iga päev. Üheks tulevikusu viiteks on statistikatabel, mis emotsioonitult, kuid selgelt ütleb, et aasta aastalt sünnib Eestis järjest enam lapsi. Aga kas sellest piisab?

„Eestlasele on omane mingi kummaline arrogants. Kui korteris on tehtud euroremont ja käidud paar korda Kanaariidel, siis tekib ülbuse, suhtumine, et mul on ükskõik, mul pole midagi vaja, et Riigikogu on loll, õigeid kandidaate pole. Aga kuskohas Sina, kallikene, siis oled? Mis mängu Sa mängid? Võta osa. Pole võimalik mõista inimesi, kes enne valimisi ütlevad, ah, kõik on nii lollid, mina küll valima ei lähe, justkui enast distantseerides sellest mängust. Sul tuleb ju ka selles riigis edasi elada. Palun täida oma kohus. Ära otsi ideaali. Mine võta lipik välja ja lase see kasti kellegi poolt neist „halbade” kandidaatidest, kes Sulle kõige enam meeldib.“ Nii rääkis hiljuti meie hulgast lahkunud Urmas Ott.

Me ei ole ikka veel päriselt leidnud seda uut eesmärki, millega asendada kogu aastakümne jagu kestnud püüdlusi Euroopa Liitu ja NATOsse. Eesti viimase kümnendi suurim saavutus on, et Eestist ei ole saanud õpitud abituse riiki. Olemas ja alles on see ühtekuuluvustunne, mis ilmutas ennast kaks aastat tagasi presidendivalimiste eel, tänava kevadel prügi koristades, augustikuus öölaulupeol. See annab Eestile maailma ümberkorraldumisel selge eelise.

Algavaks pimedaks ajaks on Eesti Teatajal kaks soovitus. Õpige midagi uut. Ja tehke sporti. Kas või kaks kükki igal hommikul. Ja kui need soovitusel ajavad muigama, siis tasuks Urmas Oti öeldu veelkord läbi lugeda. Keegi pole tühistanud Eesti põhiseaduse esimest lauset, mis algab sõnadega: Kõikumatus usus ja vankumatus tahtes kindlustada ja arendada riiki... ja sellele järgnevat. Kus on see usk ja tahe Sinul? **ET**

Uudne geenitehnoloogia parandab ravivõimalusi

FOTO: SHUTTERSTOCK

Aime Keis on arst, erialalt ortopeed. Paar aastat tagasi otsustas ta vastu võtta uue väljakutse, asudes tööle Tartu Ülikooli Eesti Geenivaramusse. Tema arendada on Eesti Geenivaramu projekt neljas Eesti maakonnas. Aime hallata on andmekogumine Ida-Virumaal, Viljandimaal, Pärnumaal ja Saaremaal.

Aime jätkab endiselt ka arstina, konsulteerides luu- ja liigesehaigusi põdevaid patsiente Elva haiglas. Liigesekõhre varane kulumine on probleemiks üle kogu maailma ja head lahendust selle haiguse raviks ei ole seni leitud. Küll aga saab inimene ennetada liigeseprobleemide tekkimist.

Praegu on üha populaarsemaks muutumas tervisespordiga tegelemine. Alati aga ei valita enda jaoks just sobivaid spordialasid või tahetakse olla nõ naabrist parem. Sellega kiputakse aga hoopis endale liiga tegema. Tartus, Spordimeditsiini Kliinikus Vorex annabki Aime Keis nõu neile aktiivsetele tervisesportlastele, kellel on

Alati aga ei valita enda jaoks just sobivaid spordialasid või tahetakse olla nõ naabrist parem.

probleemiks treeningul ja võistlustel saadud vigastused ja ülekoormushaigused.

Ühiskondlikult aktiivse inimesena

Kaks küsimust Aime Keisile

Mida tähendab inimeste jaoks geenidoonorlus?

See on võimalus osaleda maailma tasemel konkurentsivõimelise biopanga loomises. Tartu Ülikool rajab geenivaramu näol populatsioonipõhist biopanka, mis sisaldab Eesti rahvastiku geneetilist, pärilikkust ja terviseinformatsiooni. Kõik Eestimaa elanikud alates 18. eluaastast võivad hakata geenidoonoriteks. Selleks tuleks neil peale kirjaliku nõusoleku andmist loovutada väikene kogus veiniverd ja täita põhjalik ankeet oma harjumuste

ja tervise kohta.

Mida inimene sellest kasu saab?

Eelkõige ankeedi täitmisel jääb inimene mõtlema oma harjumuste ja elustiili üle ning astub esimesed sammud kohe, et oma tervisekäitumist parandada. Muuta oma eluviise tervislikumaks on esimene võimalus ennetada tulevikus võimalikke haigusi. Teisalt liigume järjest enam nõ personaalse meditsiini poole. Üks ja sama ravim ei pruugi kõigile tarbijatele ühtviisi hästi mõjuda. See on tingitud patsientide erinevatest geneetilistest variatsioonidest. Selleks, et areneks kliiniline meditsiin, tuleb eelnevalt läbi viia väga palju teadusuuringuid. Juba praegu on geenivaramust teadlastele väljastatud materjalid naiste viljatuse põhjuste uurimiseks. Tegemist on Eesti ja Rootsi teadlaste ühise uuringuga.

kuulub ta Eesti Traumatoloogide-Ortopeedide Seltsi, Eesti Kirurgide Assotsiatsiooni. „Arstina tunnen muret just sotsiaalsfääri arendamise eest.” Varasemalt SA Tartu Ülikooli Kliinikumis töötades tuli lisaks patsientide ravimisele palju kokku puutuda just nende sotsiaalsete probleemidega ja sellest ka arusaamine, et ühiskond peaks siia senisest märksa enam tähelepanu suunama. **ET**

FOTO: ERAKOGU

Riiklik programm tagab puhta joogivee

Järgmiseks aastaks on riiklikus programmis hajaasustusega piirkondades paiknevate majapidamiste veevarustuse tagamiseks, sealhulgas kaevude jm hüdrotehniliste rajatiste ehitamiseks, planeeritud 51 miljonit krooni.

Eesmärk on tuua puhas joogivesi abivajajate kodudesse. Samuti rahastatakse programmi majapidamiste elektrifitseerimist.

Valitsus toetab

Valitsus toetab programmi riigipoolse finantseerimisega põhimõttel, et riik rahastab iga projekti maksumusest kuni kolmandiku. Vähemalt pool mahus peab elluviidavate projektide rahastama kohalik omavalitsus. Seega võiks taotleja omaosalus olla vahemikus 20-30% ühe konkreetse

projekti kogumaksumusest.

Puhta joogivee programm käivitus pilootprojektina juba 2007. aastal Võrumaal. Toona eraldas riik selleks 2,2 miljonit krooni. Võru maavalitsuse eestvedamisel läbi viidud tegevused olid edukad ja abi sai 164 majapidamist kavandatud 88 asemel. Programmist kasu saanud elanike arv oli 589.

2008. aasta kevadest laienes programm kogu Eestile. Selle raames eraldas riik 100 miljonit krooni. Kahjuks oli näiteid omavalitsustest, kus taotlejate arvu vähesuse tõttu tuli korraldada lisakonkurss ja seegi ei toonud piisaval hulgal taotlejaid, mistõttu said raha kõik, kes vähegi kriteeriumid täitsid. Sellise näite saab tuua Läänemaalt Ridala vallast, kuid kindlasti oli selliseid omavalitsusi veelgi.

Kui joogivesi puudub

Hinnanguliselt ei oma ühisveevärki Eestis 50 000 majapidamist, sealhul-

FOTO: SHUTTERSTOCK

Puhas joogivesi jõuab riigi toel kõikidesse majapidamistesse.

gas majapidamisi, kus kaevus ei jätku vett või on vee kvaliteet halb, on üle 12 000. Majapidamisi, kus kaev on olemas, kuid puuduvad vajalikud sead-

med ja survetorustikud, on ligikaudu 13 000. Neid majapidamisi, kuhu kaevu ei saa rajada ja mille joogiveeprobleemi saab lahendada vaid torustiku paigaldamise abil, on üle 1600. Seega võib öelda, et puhta joogivee kättesaadavus on äärmiselt tõsine probleem ja vajadus sellise programmi järele suur. Isegi uutes elamurajoonides, näiteks Kiili vallas, puudub majapidamistes puhas joogivesi.

Probleemi tõsidust ja vajadust arvestades peaksid kohalikud omavalitsusjuhid olema aktiivsed, et planeeritud eraldised jõuaksid abivajajateni ning majapidamised saaksid ühisveevärgiga liidetud. Probleem ja lahendus on olemas, vaja vaid abivajajaid aidata. Programmi raames toetatavate tegevuste loetelu ja täpsema taotlemise korra leiab Siseministeriumi ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kodulehelt internetis. **ET**

FOTO: PEEP LILLEMÄGI

Järva- ja Viljandimaalt Riigikogusse valitud Tõnis Kõiv Paide raekoja ees.

Paide raekoda väärriks laiemat kasutamist

Kui Andres Jalakust 2001. aastal Paide volikogu esimees sai, algasid ka arutellud Paide raekoja renoveerimisprojekti koostamise üle.

Jalaku eestvedamisel vaidlesime päris mitu korda uue raekoja ruumide paigutuse üle. Olime selgelt ühel meelel, et vaja on rohkem võimalusi, miks nii linnakodanik kui külaline leiaks põhjust linna esindushoonesse siseneda.

Raekoda on vaja rohkem avada inimestele, see ei ole ainult ametnike ja poliitike pärusmaa. Sinna peab olema põhjust minna ka, kui tahad näitust vaadata, muusikat kuulata või turistina infot pärida. Linna külalisi kutsuks aga i-punkt, mis on iga kultuuriselt ringi reisiva inimese jaoks tähtis infoallikas.

Turismiinfopunkt kavandati raekotta

Väga mitmes Euroopa väiksemas linnas on turismiinfopunkt just raekoja. Paides oleks see tähendanud i-punkti Nelja Kuninga hotellist äratoomist. Kindlasti ei olnud meil Jalakuga soovi kuidagi Sarapuude perefirma äriks kaiki kodarasse loopida, sest hotelli külaliste jaoks on turismiinfopunkt ju selge lisaväärtus. I-punkti märk kutsus külalise majja ja sealt edasi on juba lihtsam talle ka öömaja müüa.

Raekoja renoveerimise projekti koostades ei mõelnud me ühe hotelli huvidele, vaid üldisele kasule. Kuna esindushoone remont töötas tulla päris kallis, pidasime õigeks, et võimalikult palju inimesi saaks tulemustest osa. Pealegi on raekojas asuv infopunkt omaette vaatamisväärsus, mis linna külalisi kutsus ning ettevõtjatele kliente toob.

Ülejäänud ruumiprogrammi koostades lähtusime eeldusest, et nii linna peaaegu kui volikogu töökohad on raekoja.

Raekoda on vaja rohkem avada inimestele, see ei ole ainult ametnike ja poliitikute pärusmaa.

kojas. Samuti seadusest tuleneva järjepidevuse hoidja linnasekretäri tööruumid. Kui mõned tehnilised töötajad välja arvata, siis rohkemate ametnike jaoks tööruume ei jagunud. Põhiline linnavalitsuse maja on siiski Pärnu 3 aadressil asuv endine teenindusmaja.

2002. aastaks oli raekoja renoveerimisprojekt valmis. Olime volikogu esimehega ühel meelel, et ainult linna rahast ei ole mõistlik raekoda remontida hakata. Näha oli, et Eesti liikus kindlalt Euroopa Liitu astumise teel ja teada oli, et liitumise järel avanevad fondid, kust on võimalik abiraha taotleda. Asetasime raekoja

renoveerimise projekti riulile (koos teiste samalaadsete projektidega), et oleks kohe võtta, kui mõni eurofond avaneb.

Aasta on nüüd 2008 ja Paide raekoda seisab kogu oma hiilguses linna keskel. Seest veel ilusam kui väljast. Tuleb tunnistada, et projekteerijad, sisekujundajad, ehitajad, ehituse järelevalvavad ja teinud head (koos-)tööd, sest tulemus lausa paitab silma. Hästi tehtud, kasutatud on kvaliteetseid materjale ja ei ole põhjust nüriseda ka tööde kvaliteedi üle.

Remont valmis, i-punkti polegi

Paar üllatust on raekoja valmimise järel siiski avanenud. Nimelt ei leia me esindushoonest i-punkti. Selle asemel on teisele korrusele plaanitud volikogu sekretäri ja esimehe tööruumid esimesele toodud. Teisel korrusel vabanenud ruumid on hetkel kasutuseta. Mingi lootus sinna tegevus sisse saada on Marika Martini tubli tegevus abielude registreerimisel, sest pruutpaari jaoks on lisaruumi vaja. Teiseks üllatuseks tuleb pidada seda, et linnasekretäri töökoha ruum on jaotatud kolmeks ja veel kaks ametnikku on leidnud tee raekotta. Nii on linnasekretär, kelle ametikoha täitja kohustused ja vastutus tuleneb kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest (§ 55), võrdsustatud juristi ja teabenõunikuga. Viimased ametikohad ei tulene seadusest, vaid vajadusest.

Üks remark siia veel juurde. Regionaalminister Vallo Reimaa külastas Paidet 2007. aasta augustis ja kohtus Järvamaalt valitud Riigikogu liikmete juuresolekul linnavalitsuse ja volikogu esindajatega.

Rahastamisabi jäi tulemata

Kohtumisel selgus, et kuu aja pärast avanevast meetmest on võimalik taotleda toetust raekoja renoveerimiseks just selles osas, mis jääb avalikku kasutusse. Riik ametnike töökohtade remontimist ei toeta. Kuna raekoja kogumihust oli ligi kolmandik mõeldud laiemaks kasutamiseks, siis nägid ministrit saatnud ametnikud selget Paide toetamise võimalust. Kuna raekoda oli tühjaks kolitud ning remont alanud, hoiatati linnavalitsust, et juba tehtud kulutusi toetus ei kata. Linnavalitsus lubas ehitamisel sellega arvestada ning toetuse taotlemise avalduse esitada. Mine võta tagantjärele kinni, kui palju linnajuhi tegelikult pingutasid riigilt raha saamise nimel. Tõsiasi on see, et ühtegi senti toetust ei saadud ning raekoja remondiks kulunud ligi 15 miljonit krooni tuleb Paide maksumaksjal kinni maksta.

Ei tea, kuidas projekti koostamise aegne volikogu esimees asjasse suhtub, aga minul kui selle aja linna peal on küll kahju, et esialgne plaan avada raekoda laiemale avalikkusele jäi ellu viimata.

Tõnis Kõiv,
Paide linna kodanik

Lühidalt

FOTO: SCANPIX

Parlamendi-saadikud kohtusid aatekaaslastega

Oktoobri alguses toimus Viljandis kohalike Reformierakonna liikmete kohtumine Euroopa Parlamendi saadiku Toomas Savi ning Riigikogu liikmete Hannes Astoki ja Igor Gräzi-niga. Viljandlasena oli mulgi võimalus potentsiaalsetele valijatele silma vaadata ning väga huvitavas ja tulises vestluses osaleda. Nii auväärseid külalisi arvestades oli teema loomulikult Euroopa Liit ja järgmisel aastal toimuvad europarlamenti valimised. Toomas võttis rohkem vahemehe ja suunaja rolli, Hannes ja Igor pidasid aga tõeliselt huvitava valimisdebat. Arutleti ühiste poliitika ja võimaluste üle põhiliselt energeetika ja julgeoleku valdkondades. Kuulajad said teada valimistel kandideerijate Igori ja Hannese seisukohad nii gaasitarne, elektri tootmise, territoriaalmere, lirimaa ebaõnnestunud referendumide võimalike tagajärgede ning arengute, Gruusia õppetundide, Venemaa võimalike välismaailmaga suhtluspoliitika kohta kui ka nende enda tegutsemiskavadest ja -valdkondadest valituks osutumise korral.

Peep Aru,
Riigikogu Järva- ja Viljandimaalt valitud liige

FOTO: SCANPIX

Valga pensionärid soovivad toetada vaid abivajajaid

Minu jaoks on viimase aja huvitava-mad kohtumised valijatega olnud esinemised ja diskussioonid Valga linna pensionäride aktiiviga ja Valgamaa Ärikubi liikmetega. Mõlemal pool toimusid asjalikud vestlusringid, milles osalejad tundsid huvi riigis toimuva ja ka tuleviku oodatava. Pensionäride küsimusteriing oli suunatud rohkem sotsiaalvaldkonda, puudutades pensionitega seonduvat nagu pensionitõus, pensioniraha kojukanne ja toetused, mida järgmise aasta eelarve menetlemine Riigikogus puudutab.

Pensionärid tutvustasid ka oma uut algatust – toetust ja kodukülastust neile, kellel nii liikumise kui üldiselt iseendaga hakkamasaamisega raskusi. Vestlusringis rääkisime ka võimalikest hinnatõusudest ja muredest, mis sellega kaasas käivad. Valga pensionärid on elurõõmsad ja tõdesid, et pensionäridel pole küll kerge, aga nad saavad hakkama ja suudavad suuremat abi vajajatele ka ise abi pakkuda. Sõnum poliitikutele oli, et toetused tuleb suunata just puudust tundvatele inimestele, mitte jagada kõigi vahel võrdset.

Margus Lepik,
Riigikogu liige

Lühidalt

FOTO: PRESSIFOTO

Mati Raidma: kaitseväge kontingendi piirmäärat Afganistanis peab suurendama

Riigikogu on arutamas Eesti kaitseväge isikkoosseisu suurendamist ja nende kasutamise tähtsust pikemaajalist Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel rahvusvahelisel rahutagamissioonil Afganistanis.

Praegune kuni 2008. aasta lõpuni kehtiv Riigikogu mandaat näeb ette kaitseväge kasutamise Afganistanis kuni 150 kaitsevaelasega. Uue eelnõu jõustudes suureneks operatsiooniosalevate kaitsevaelaste ülempiir 170 kaitsevaelaseni.

Parlamendi riigikaitsekomisjoni esimehe Mati Raidma sõnul tuleneb piirmäärat suurendamine Eesti kontingendile uute võimete lisamise vajadusest. Seda näiteks vajadusest tõhustada isikkoosseisu võimekust likvideerida improviseeritud lõhke-seadeldisi. Samuti antakse kontingendi rotatsiooni ajaks luba Afganistanis asuvate Eesti kaitsevaelaste arvu ülempiiri kahekordistada.

„Operatsiooniosalevate Eesti kaitsevaelaste rotatsioon toimub kahel korral aastas. Kuna Eesti kompaniil on oma vastutusala, mida ei saa tühjaks jätta, tehakse vahetus operatsioonialas, mitte Eestis. See võimaldab ka saabuval üksusel vastutusala sujuvalt üle võtta ja lahkuval üksusel edasi anda omandatud teadmisi vastutusala ja vastase kohta,“ selgitas Raidma.

„Pidev operatsioonialas kohalolek on otseselt seotud Afganistanis teenivate kaitsevaelaste turvalisusega,“ märkis riigikaitsekomisjoni esimees.

Toomas Viks

Reformierakond: opositsioon peaks segaduse külvamise asemel sisulist tööd tegema

Reformierakonna fraktsiooni esimees Keit Pentus hindab vastutustundetuks opositsiooni ettepanekut 2009. aasta riigieelarve menetlusest välja hääletada.

„Selle asemel, et mängida poliitilisi mängu ja itsitada nurga taga pihku õeldes, et mida halvem valitussliidule, seda parem opositsiooniparteidele, tuleks opositsioonil näidata, et nad on suutelised ka sisuliseks tööks,“ selgitas Pentus.

„Riiklikult tähtsa küsimusena Reformierakonna fraktsiooni algatatud ja majanduskomisjoni veetud Eesti ettevõtluskeskkonna olukorra ja tuleviku arutelul on suurepärane võimalus kõigile tulla oma ideede ja ettepanekutega välja, et mis siis ikkagi on see, mis meid praegusest majandusolukorrast üle aitab,“ lisas parlamendis suurimat fraktsiooni juht Pentus.

Toomas Viks

Eelarvekärped ei tule nõrgemate arvelt

Riigieelarve koostamisel tehti hulganisti kärpeid. Teataja saab kinnitada, et hoolimata meedias levitatud hirmujuttudest on pensionäride ja perede toetamiseks raha olemas.

Pensionitõus jätkub kavandatud tempos. Valitsus on kokku leppinud, et aastaks 2011 pensionid kahekordistuvad.

Vanemahüvitis

Vanemahüvitise maksimise alused on kõik samad mis sellel aastal ehk reeglid ei muudetud. Seega uuel aastal on endiselt lapsevanemal võimalik kodus olla 575 päeva. Järgmisest aastast tõuseb vanemahüvitis nii nende jaoks, kes hakkavad saama hüvitist alampalga määras, kui ka neile, kes hakkavad saama hüvitist maksimummääras. Kõige rohkem on hüvitise saajate hulgas neid, kes saavad hüvitist oma varasema palga suuruses – neid on 55% hüvitise saajatest.

Kui vanem ei käinud tööl, määratakse neile 2008. aastal hüvitist 3600 krooni, järgmisel aastal 4350 krooni. Kui vanem käis tööl, aga keskmine palk oli alampalgast väiksem, saavad nad hüvitist alampalga määras – 2008. aastal 4350 krooni. 2009. aasta alampalk ei ole veel teada (alampalga lepidavad kokku tööandjad ja AÜ ning kinnitab valitsus).

Maksimaalne hüvitise suurus 2009. aastal on ühe kalendrikuu tulu kolmekordne suurus ehk 30 729 krooni. Tänavu on maksimaalne vanemahüvitise suurus 25 209 krooni. Maksimummääras hüvitise saajaid on sel aastal juulikuus seisuga 4,9%.

Isapuhkus

Üks toetus, millest tuli eelarve menetlemisel loobuda, on tasuline isapuhkus pärast lapse sündi. Selle aasta 31. augusti seisuga on tasulist isapuhkust kasutanud 4078 meest. Isa-

FOTO: PRESSIFOTO

Perede toetamine jääb valitsuse olulisimaks eelistuseks ka säästuajal.

dele jääb tasustamata puhkuse saamise võimalus. Sotsiaalministeerium lähtus kärpeid tehes sellest, et ei to-

Kokkuvõtteid ei puuduta pensione, laste ja puuetega inimeste hoolekannet ega kiirabi.

hi kannatada kõige haavatavamad ühiskonna liikmed. Kokkuvõtteid ei puuduta pensione, laste ja puuetega inimeste hoolekannet ega kiirabi. Peaaegu täies mahus on säilinud ka pe-

retoetuste pakett. Kui riigil avaneb tulevikus võimalus tasulist isapuhkust taastada, siis seda kindlasti ka tehakse.

Peretoetused

Peretoetuste maht on 2009. aastal 3,8 miljardit krooni, millest vanemahüvitis moodustab 2,2 miljardit ja peretoetused 1,6 miljardit. Peretoetustes on tehtud 2009. aastal järgmised muudatused:

2009. aasta riigieelarve eelnõu kogumahuks on 98,7 miljardit krooni. Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarve aastaks 2009 on 43 159 353

439 krooni. Kogu riigieelarvest moodustab see pea 44%. 98% kogu sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarvest on kaetud seadustega (ehk erinevate toetustega). Vastavalt sellele kasvavad pensionid, ravikindlustus, makstakse sotsiaaltoetusi.

2009. aasta kasv on seotud eelkõige sotsiaalmaksu laekumisega (pensionid ja ravikindlustus). Ministeeriumi valitsemisala eelarvest läheb ligi 21 miljardit ehk 48% pensioniteks ning ligi 14 miljardit ehk 32% ravikindlustuseks.

Kätlin Atonen

Reformierakond plaanib europarlamenti valimiste võitu

Reformierakonna juhatus kutsus kokku töörühma, mille ülesandeks on Euroopa Parlamendi valimisplatvormi koostamine.

Töörühma hakkab juhtima oma kandideerimisest juba avalikult teatanud Riigikogu aseesimees ja Euroopa Liberallide, Demokraatide ja Reformipartei (ELDR) asepresident Kristiina Ojuland. Töörühma on kaasatud Reformierakonna välispoliitika asjatundjad ja Euroopa poliitika huvilised.

Töörühma on kaasatud Reformi-

erakonna välispoliitika asjatundjad ja Euroopa poliitika huvilised Urmas Paet, Andrus Umboja, Kalev Kallamets, Taavi Rõivas, Silver Meikar, Hannes Astok, Joel Hirv, Raivo Järvi, Urmas Klaas, Ivi Eenmaa, Igor Gräzin, Aarne Veedla, Airis Meier ja Paul-Eerik Rummo. Töörühma koostatav Reformierakonna Euroopa Parlamendi valimisplatvorm antakse erakonna juhatusle üle 15. märtsil 2009.

Reformierakond pooldab Euroopa Parlamendi valimistel suletud nimekirju ehk praegu kehtiva korra säilitamist. Suletud kandidaatide nimekirja teeb valimissüsteemi lihtsamaks,

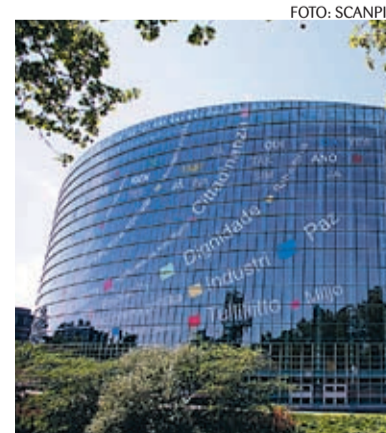

FOTO: SCANPIX

Europarlamendi hoone Brüsselis võõrustab kuut Eesti saadikut.

sest valijal ei ole vaja kaaluda samaaegselt kandidaadile ning erakonnale antud hääle koostmõju. Samuti on Euroopa Parlamenti valitava kandidaadi poliitiline vastutus valijate, riigi ja erakonna ees suletud nimekirjade puhul suurem.

Reformierakonna valimisnimekirja selgub erakonnasisesel hääletusel järgmise aasta alguses. Valimised Euroopa Parlamenti toimuvad 7. juunil 2009, kui tehakse valik erakondade nimekirjade vahel. Reformierakonna eesmärgiks on valimised võita ja saada Eesti kuuest kohast kolm.

Silver Pukk

FOTO: PEEP LILLEMÄGI

Siim Kallase sõnul on valitsused ja keskpangad finantskriisile kiirelt ja otsustavalt reageerinud.

Siim Kallas: rahaturud vajavad usalduse taastamist

Oktoobri teisel nädalal Eestis viibinud Euroopa Komisjoni asepresidendi Siim Kallase hinnangul on olukord maailma rahaturgudel keeruline ja palju vähem ettearvatav, kui veel aasta tagasi.

Kallase sõnul on praegu keeruline arvata või ennustada, mis edasi saab. Küsimus, mida teha ja kuidas kujunenud olukorrast välja tulla, on oluline nii finantsinstitutsioonide kui Euroopa Liidu ja kogu maailma jaoks. Teine küsimus on, miks kõik läks nii.

Kolmas küsimus aga, mis saab edasi, kui olukord ka rahuneb. Ees on kindlasti nii oma olemuselt kui ulatuselt pretseedendituid kohtuasju.

„Üheks nii tõsise kriisi tekkimise põhjuseks on asjaolu, et rahaturul on täiesti arusaamatuid kombineeritud finantsinstrumente,“ lausub Siim Kallas meenutades, et Euroopa Komisjon tegi juba 2004. aastal ettepanekuid rahaturu ja pankade tegevuse läbipaistvust suurendada, kuid nende menetlemine takerdus. Pangainstrumentide auditeerimine ja kontroll on ja jääb lähiajal kogu maailma majanduse ja rahanduse tulevikku jaoks äärmiselt oluliseks teemaks.

„Pank peab teenima oma kasumi reaalsest majandusest, mitte spekul-

rimisega,“ meenutas Kallas ühe Rothschildi pangandusdünastia alusepanija öeldud sõnu. Kuidas kõikumalõõnud usaldust taastada, on maailma majanduse jaoks hetkel põhiküsimus, millele vastust ei tea keegi.

Praegu tunneme omal nahal, kui hea on see, et Euroopa Liit on olemas ja Eesti sinna kuulub.

„Praegu tunneme omal nahal, kui hea on see, et Euroopa Liit on olemas ja Eesti sinna kuulub. See tagab meie stabiilsuse,“ sõnas omal ajal peaministrina liitumisläbirääkimised lõ-

pule viinud Kallas, selgitades Eesti ning pankrotiohtu sattunud Islandi rahanduspoliitilisi erinevusi.

Võrreldes 1929. aasta kriisiga on valitsuste ja keskpankade tegevus Siim Kallase arvamusel siiski olnud otsustav, kiire ja jõuline. „Euroopa Liidu riigid vajavad aga selgemat ja koordineeritumat ühistgevust. Vaja on raamatupidamisoperatsioonide kajastuse ümberaatamist ja piiriülest pangajärelevalvet,“ loetles Kallas euroliidu rahanduse suunajate väljakutseid lisades, et maailma majanduses võib ees seista suur ümberjagamine nende kasuks, kellel on praegu vaba raha, ja täpset tulevikku ei prognoosi hetkel keegi.

Peep Lillemägi

Kuum teema

Jürgen Ligi: inimestel tuleb mõelda koolitusele

Terve suve poliitikutid töös hoidnud järgmise aasta riigieelarve eelnõu on jõudnud Riigikogusse. Peaminister Andrus Ansip märkis eelarvet Riigikogule üle andes, et tegemist on läbi aegade kõige avalikumalt koostatud eelarvega. Mida eelarve kaasa toob ja millist arengut majanduselt oodata, küsisime parlamendi rahanduskomisjoni esimehelt Jürgen Ligilt.

Kuidas hinnata parlamenti jõudnud riigieelarve eelnõu? Kui tõenäoline on, et see muutub menetlemise käigus?

Ei saa kahjuks öelda „kõik hea“ ega ka mitte „lõpp hea“. Tegu on karmi kokkuhoiuga, mille põhjused on majanduslanguses, ja mitte kõik kokkulepped ei rahulda. Parteiliste huvide tõttu jäeti tegemata mõni suur ja suhteliselt valutu samm, samas tehakse hulk väikesi ja valusaid.

Me ei saa olla optimistid ka tulude laekumise osas, sest majanduskeskkond halveneb kiiremini kui on eelarveprotsessi tempo. Mina kardan, et jääme puudujääki. Siiski on püüd tasakaalus eelarvet esitada kiiduväärne, samuti see, et halval ajal ei mindud maksude tõstmise teed. Kahetsusväärset peatati tulumaksu alanemine, mis majanduse seisukohalt ei ole hea. Kuid pensionid tõusevad ja vanemahüvitise kaitsesime ka ära. Riigikogus ma suurtel muutusteks ruumi ei näe.

Paljud eelarve ettevalmistamise ajal meedias kõlanud võimalikud kärped ja maksutõusud jäid olemata. Kui suur on võimalus, et järgmisel aastal eelarvet veelgi kärpida tuleb?

Need toimumatajäämised ei kergenda eelarve olukorda. Koalitsioonikaaslastele otsa vaadates võib arvata, et uuteks kärbeteks ei jätku hingejõudu. Tegelikult oleks tarvis selleks ka mõned seadust muuta, millest kivalt hoiduti.

Maailma majanduses valitseb rahutus ja mure. Kuidas see mõjutab Eestit ja mida oleks inimestel praegu tulevikku kavandades kõige mõistlikum teha?

Väikese majandusena vajame me rohkem väliskaubandust kui suure, samuti oleme sõltuvad väliskapitalist. Viimastel aastatel on kiiresti kasvanud eraisikute ja firmade laenu, mis pärinevad olulises osas välispankadest. Laenukriis ja üldine usaldamatus teeb meid väga haavatavaks, maailma finantskriis jõuab varem või hiljem reaal-majandusse. Selle kõige vastu on üksikisik jõuetu, samas on tema võimuses vältida finantsriske, olla tarbimises säästlik ning eelkõige näha vaeva töökoha nimel. Kindlasti hakkab eestlane senisest rohkem koolitusele mõtlema, riik ja uus töölepingu seadus pakuvad selleks ka lisavõimalusi.

Jana Mae: vanemahüvitis on üks hea asi

Tippsuusataja Jaak Mae ja tema abikaasa Jana Mae peres kasvab kolm last. Tütardele Isabelile (9) ja Laurenile (6) sündis maikuus vend Ralf.

Jana Mae hinnangul on mõned aastad tagasi kehtima hakanud vanemahüvitis kindlasti üks põhjuseid, miks Eesti peredesse viimastel aastatel ühe enam teisi ja kolmandaid lapsi sünnib.

„Saam vanemahüvitise kohta öelda küll vaid positiivseid sõnu. Esimeste laste sünni ajal seda ei olnud ja vahe võrreldes varasemaga on kohe selgesti tuntav,“ rääkis Jana Mae Teatajale.

„Ei pea nüüd küsima raha mehe

käest, varasema palga saamine sisuliselt jätkub ja pere majandamine on kohe hoopis teistmoodi ja lihtsam.“

Jana avaldas arvamust, et vanemahüvitise maksmise põhimõtted on väga õigesti paika pandud ja hüvitis ei tohiks muutuda kõikidele jagatavaks sotsiaaltoetuseks, vaid peaks arvestama varasema palgaga. „Inimesed, kes saavad vanemahüvitist rohkem, on ühiskonnale ka rohkem andnud. On igati õiglane, kui ema selle aja eest, mis ta lapsega kodus

FOTO: SCANPIX

Jana Mae hinnangul sünnib just tänu vanemahüvitisele peredesse järjest enam teine ja kolmaski laps.

on, varasemat palga edasi saab,“ arutleb ta.

Otepääl on aga sellel aastal sündinud nii palju lapsi, et Ralfile lasteaikakohta saamiseks tehti avaldus igaks juhuks juba ära. „Hetkeks, mil emapalk lõpeb, peaks lasteaikakoht kindlasti olemas olema, et ema saaks tööle tagasi minna,“ lausub Otepää suusamuseumi juhatajana töötanud Jana Mae kinnitades, et ka riigi ja omavalitsuste koostöökava uute lasteaikakohtade ehitamiseks on üks hea asi, mis elluviimisel Eesti rahva püsimisele kindlasti hästi mõjub.

Peep Lillemägi

Lühidalt

Kuhjaveres külanem Romeo Mukk (vasakul) koos Riigikogu liikme Peep Aruga.

Kuhjaveres teatrifestival kogub väge

Kes on juba korra Viljandimaa Suure-Jaani valla Kuhjaveres külla sattunud, läheb sinna rõõmuga tagasi, sest elu käib ja küla areneb pidevalt.

Külanemaks on seal Romeo Mukk, kes koos abikaasa Urvega viimased kümme aastat on pühendunud külale elendamisele erinevatel tasanditel.

Kahepäevane festival

Augustis võõrustas „Aasta Küla 2007“ tiitliga pärjatud Kuhjaveres sadu külalisi ja esinejaid, kes tulid neljandatele teatripäevadele. Kuhjaveres elab ligikaudu 70 inimest, teatripäevalisi sai aga kokku pea 600. Kahepäevane festival on väikese küla jaoks suur ettevõtmine, aga külanem on suutnud luua hea meeskonna, kellele võib loota. Eesti taasiseseisvumise päeva tähistamiseks algatavad traditsioon kasvab kahepäevaseks, ja tänava võõrustati juba tosinat näitetruppi. Esinejaid oli nii Saarest kui Virust, Võrust ja Mulgimaalt, koolieelikute eakateni. Kontaktid on tekkinud tänu Romeo heale suhtlemisele ja oma küla tutvustamisele kogu Eestimaal. Teatripäevalisi käis tervitamas ka Riigikogu liige Peep Aru.

Teatripäevade traditsiooni loomisele on eelnenud veel tuhat tege-mist. Aastate jooksul on rajatud külaplats, -kiik ja -maja, bussiootekoda, laudtee Parika Väikejärve äärde, paigaldatud majapidamiste teetesse taluviidad, loodud mittetulundusühing, antud välja „Kuhjaveres Küla lehte“, heakorrastatud küla, parandatud külateid – nüüdseks on peatänav saanud juba tolmuvabaks, võõrustatud kahte Eesti Vabariigi presidenti ning poliitikuid, külalisi nii kodu- kui välismaalt, korraldatud küla-, valla ja maakonna külade ja seltside päevi. Eks see kõik oli põhjuseks, miks Aasta Küla 2007 konkursikomisjon Kuhjaveres ülejäänud 15 hulgast välja valis ja tiitli vääriliseks kuulutas.

Avatus ja teotae

Kui küsida Romeolt, miks ta seda kõike teeb, siis on ta vastanud: „Oleme olnud oma tegemistes avatud küla ning kui me ei teeks midagi, siis ei teaks meid ka keegi. Positiivne tagasiside pakub rõõmu ja tekitab mõnusat kodukoha ja ühtehoidmise vaimu.“

Peale külanema ameti on Romeo tegev ka Suure-Jaani vallavolikogus, tema juhtida on valla mittetulundusühenduste ümarlaud ja Kodukant Viljandimaa juhatuse Reformierakonna liikmetena on olnud Romeo ja Urve pidevalt aktiivsed tegutsejad nii endises Olustvere kui nüüd suure Suure-Jaani piirkonnas.

Marek Tanvald

Elvas peagi kõigile soovijatele lasteaia kohad

Elva linnapea Reno Laidre kirjutab, et lasteaiajärjekorrad kaovad linnast peatselt ning selle nimel on palju tööd tehtud.

Elva linnas avalike teenuste arendamisel on eelistatud tegevuseks olnud juba mitu aastat alusharidus – olemasolevate lastehoiutingimuste parandamine ning uute lasteaiakohtade väljaehitamine. Kordatehtud lasteaiahooned on ehitatud julgeid värvilahendusi si kasutades. Elva linna lasteaiaid

1. jaanuaril 2010 peab igale lapsele, kelle vanem last lasteaeda soovib panna, ka lasteaia koht pakkuda olema.

võimaldavad valikuid pakkudes lasteaia kohti ka nendele peredele, kelle lapsele sobib vaid väike ja vaikne keskkond.

2007. aasta alguses avati Elva linnas Arbimäel renoveeritud ja laiendatud lasteaed Õnneseen. Soov võimalikult soodsate hindadega töid teha ja maksimaalselt projekтираha kaasata viis ehituse kahte etappi, kuid tulemus oli ootamist väärt. Rohkem kui 170 lapsele teiseks kodus olev hoone tekitab positiivseid emotsioone kõigis, kes sinna satuvad.

Uus tee ja bussühendus

2008. aasta alguses avati Elvas Peedu linnaosas lasteaed vanast koolimajast

Reno Laidre: lasteaia kohad on Elvas prioriteet.

renoveeritud hoones. Käesoleva aasta septembris avati veel teinegi renoveeritud lasteaed Peedu linnaosas. Täna on Peedul asuv lasteaia kompleks oma 45 lasteaia kohaga välja ehitatud. 45 lapsest 11 pesamuna õpivad

tasandusrühmas, kus nad saavad tugevdatud logopeedilist abi selleks, et tavakoolis hakkama saada ning koolipikendust mitte küsida.

Võimaldamaks vanematele lihtsat pere kõige väiksemate liikmete las-

teaeda viimist on koostöös Elva Väikelastekoduga loodud võimalus väikebussi kasutamiseks. Jalgsi või lapsevankriga liikuda soovijate tarvis rajati Elva ja Peedu vahele uus kõnnitee, kus kahe kilomeetri pikkusel valgustatud asfaltkattega teel saab ka rulliskudega sõita ja jalutades vaba aega veeta.

Riiklik programm toetab

2008. aastal renoveeritud kahe lasteaiahoonega ei saa Elva linna lasteaia kohtade vajadus veel kaetud. Viimaseks oluliseks lülits lastehoiutingimuste parandamisel ja uute kohtade loomisel saab olema Murumuna lasteaia juurdeehitus. Elva linn on seadnud endale eesmärgi: 1. jaanuaril 2010 peab igale lapsele, kelle vanem last lasteaeda soovib panna, ka lasteaia koht pakkuda olema. Kui varasemad investeeringud kergendasid linna rahakotti rohkem kui 21 miljoni krooni võrra, siis lasteaia Murumuna renoveerimine ja juurdeehitus lähevad maksma 26 miljonit krooni. Sellest summast 13 miljonit krooni on eraldatud Elva linnale riigieelarvest rahastatava programmi „Igale lapsele lasteaia koht“ lasteaia kohtade meetmest.

Praegu käib Elva linna lasteaedades 339 last, täitmata lasteaia kohtade puuduvad. Oma lasteaia järjekorda ootab veel 40 last, kes sooviksid kohe lasteaeda tulla. Vaadates optimistlikult tulevikku võin öelda: 2010. aasta alguses, Murumuna juurdeehituse valmimise järel, tõuseb linnas lasteaia kohtade arv 380ni ning lasteaeda saavad lapse panna kõik, kes seda soovivad.

Reno Laidre, Elva linnapea

Metsad ja kalaveed kutsuvad puhkama

Sügise saabudes leidis Eesti Teataja kaks meest, kes tegelevad aegade algusest meestele omaste hobidega.

Ants Järvmägi käib jahil koos poegade

„Jahtimine on mõnus vaba aja tegevus,“ ütleb Eesti Teatajale Ants Järvmägi, ettevõtja Karulast, Valgamaalt rääkides oma hobist. Kauni ilmaga naudib Ants parajasti Saaremaal nendele küttimist. „Ilusal varasügisel päeval on Eestimaa loodus imeline – kõikjal kadakad ja päikesepaistes silerdav vesi.“ Just kaunis ümbrus on see, mis Antsu rändama meelkitab. „Lisaks sellele annab jahtimine erilise laengu ja aitab unustada muid argipäevaseid tegemisi,“ selgitab ta.

Küttimine on ürgne komme, millest Ants lugu peab. „Eetilise on minna jahile, kui kasvatada kodus siga. Tuleb osata loomi üle kavaldada,“ räägib ta peaaegu kolmekümne aas-

tase kogemuse põhjal. Jahindus on enamasti ka seltskondlik tegevus, mida Ants koos sõprade ja poegadega aastaringselt harrastab.

Jahimehe-pisiku on Ants oma poegadele edasi andnud. „Mul on hea meel, et pojad minuga looduses aega veedavad ega jälgu linnas. Hea on näha poisse loodust avastades rõõmustamas,“ arwab Ants ning lisab, et temal endal polegi enam väga suurt kirge looma lasta, pigem jälgida ja uurida. Nähes poegi õnnelikuna, on aga ka tema rahul.

Enn Mihailov sõidab kalale ka Norramaal

Valgamaal Hummulis elav Enn Mihailov töötab volikogu esimehena. Oma hobiga, milleks on kalastamine

Ants Järvmägi lemmikhobiga tegelemas.

ja jahindus, on ta tegelema poisekest saati. „See on meeldiv ajaviide,“ ütleb ta. Ennu jaoks on tegemist seltskondliku hobiga, mida kodukandis harrastab tema sõnul pisut üle kahekümne mehe.

„Kodukandis on palju metsa, polegi vaja kuskile kaugele rännata,“ räägib Enn, kuid kalastama sõidab ta kord aastas ka Norrasse, sagedamini siiski Peepsile. Ka sügise esimestel

päevadel on Enn Peipsi peal kalal.

Peale jahinduse ja kalanduse tegeleb Enn ka markide kogumisega. Kuna pimedal talveajal käib Enn metsas harvem, tuleb harrastada muudki hobbisid. „Jahi- ja kalasaagist saavad osa sõbrad ja sugulased. Osa jääb ka endale,“ nendib Enn ning lisab, et jahinduse ja kalandusega ta raha ei teeni, tegu on ikkagi hobiga, mis nõuab nii pühendumust kui ka raha. **ETI**

Võrukas võitis indiaa MM-il hõbemedali

Võru vallas elav Ülo Haljend osales 19.-23. augusti ni Luxembourgis toimunud kolmandatel indiaa maailmameistrivõistlustel ja võitis seal Eesti koondise seniormeeskonnaga hõbemedali.

Ülo Haljend on põline võrumaalane, kes on tõestanud, et Tallinnast kaugelgi on elu huvitav, võimaluste rohke ning edukas. Indiaa on Ülo tegelema alates 1999. aastast Võru Indiaa Klubi ridades. Kahtlemata on maailmameistrivõistluste hõbemedal saavutus, mille üle uhkust tunda ning mis innustab veelgi tõsisemalt selle spordiala tegelema.

Mis mäng on indiaa?

Indiaa päris täpne vanus ei ole teada, kuid pärit on see sportmäng Lõuna-Ameerikast, kus seda mängisid Brasiilia indiaanlased, kes nimetasid mänguvahendit petekaks. Euroopasse tõi indiaa Saksamaa Kölni Spordikooli õppejõud Karlhans Krohn, kes avastas selle spordiala enda jaoks Rio de Janeiro 1936. aastal. Saksamaa ongi indiaa arendamisel olnud juhtivaks riigiks tänase päevani. Kuigi Jaapanis on teadaolevalt üle miljoni mängija ja endiselt harrastatakse indiaa mängu sünnimaal Brasiilias ning ka USA-s, on ala arengu ja populaarsuse tõusu taga käesoleval ajal siiski Euroopa. Kõige aktiivsemalt tegeletakse sellega Saksamaal, populaarne on mäng ka Šveitsis, Luxembourgis, Austrias, Suurbritannias, Prantsusmaal, Slovakkias, Sloveenias ja muidugi Eestis. Eestisse tõi indiaa

Ülo Haljend indiaa mänguvahendiga.

Eesti Võimlemisliidu asepresident Viktor Saaron, kes tutvus selle mänguga 1996. aastal Šveitsis. Viktor Saaroni algatusel moodustati sama aasta sügisel Eesti esimene indiaa klubi ja 1997. a kevadel korraldati esimesed Eesti karikavõistlused. Täna on mäng levinud üle Eesti, tekkinud on hulgaliselt võistkondi ning klubisid, mille baasil moodustati 1999. aasta maikuus ka Eesti Indiaa Liit.

Miks tegeleda vähemtuntud spordialaga?

Võiks vastu küsida, et miks tegeleda

poliitikaga, eriti kohalikul tasandil-tunnustuse saamine on ju kogu aeg küsimärgi all. Ilmselt paelub siinko-

Iga inimese jaoks on olemas mingi spordiala, mis talle harrastamiseks sobib.

hal nii mängu võlu, uudsus kui ka soov end proovile panna, end teostada, miks mitte ka soov massist erineda. Ülul on mitu missiooni: Reformiera-

konna liikmena Võru vallavolikogus valla elu paremaks muuta, väikeettevõtjana anda panus Eesti majandusele, kodus kasvatada kolm poega ning oma hobidega tegeledes jagada sealt saadavat rõõmu teistele. Ülo sooviks on, et iga inimene leiaks huvi spordi vastu – igaühe jaoks on kuskil mingi spordiala, mis sobib just tema jaoks. Väga tublid on need inimesed, kes oma põhitöö, oma pere ja ühiskondlike kohustuste kõrvalt suudavad treeningutel käia ning saavutada rahvusvaheliselt kõrgeid tulemusi.

Piret Haljend

Lühidalt

Andres Saarep Tõrva noortekeskuse ees.

Tõrva sai raha noortekeskuse rekonstrueerimiseks

Tänu Euroopa Liidu rahasüstile oli Tõrvas võimalik noortekeskus korda teha.

Tõrva noortekeskus töötab endise Patküla Põhikooli hoone uuemas osas, mis on valminud 1962. a. Sadu ja tuhandeid lapsi on sealt aastate jooksul läbi käinud. Hoone halva seisukorra, laste arvu vähenemise ja gümnaasiumi uue ning moodsa juurdeehituse tõttu ühendati 2003. a Patküla Põhikool Tõrva gümnaasiumiga. Endine koolimaja on praeguseks vana ja väsinud.

Kuid lõpuks saabus võimalus ka noortekeskusele. Kuigi 15 miljoni kroonist Euroopa Liidu vahendite kirjutatud kogutaotlust ei olnud võimalik tervikuna rahuldada, on läbimõeldud tegevuse tulemusel võimalik hoonet viia kaasaja nõuetega vastavusse ka saadud 10,8 miljoni krooniga, millele lisandub 5% linna omaosalus.

Hoone uueneb

Rekonstrueerimise käigus vahetatakse katus, pannakse välissoojustus koos kattekihiga, vahetatakse välja kõik ukse ja aknad ning elektrisüsteem, ehitatakse ventilatsioonisüsteem, minnakse üle ahiküttelt maaküttele, tehakse kogu hoone siseremont.

Aga kui juba remondi käes, siis on võimalik muuta ka ruumijao-tust nii, nagu noortele parem oleks, seejuures on plaanis kasutusele võtta ka kolmas, katusealune korrus.

Kuigi maja tegutseb senini igati edukalt, võiks seal ikkagi rohkem noori käia. Eks nii mõndagi peletab hoone kole välisosa ja remontimata sisemus. Loodame, et pärast remonditööde lõppu laieneb tunduvalt hoones pakutavate huvialade ring ja pakutavate teenuste hulk ning seeläbi seal käivate laste ja noorte arv.

Tegevust jätkub

Avatud noortekeskus tähendab seda, et iga noor võib noortekeskuse lahtiolekuaegadel sealt läbi astuda ja tegeleda temale meelepäraste tegevustega. Näiteks olla avatud internetipunktis, kus on piisav hulk arvuteid, mängida piljardit, lauatennist, erinevaid lauamänge, kuulata muusikat, lugeda ajalehti ja ajakirju või lihtsalt lobiseda oma sõprade ja tuttavatega. Õues on võimalik mängida korvpalli, võrkpalli, panna proovile oma võimed äsja rajatud madalal seiklusrajal jne.

Huvialakeskuse pool tähendab seda, et kindlatel kellaaegadel on avatud huvialaringid. Nendeks on näiteks puutööring poistele, eriti populaarsed on bändide harjutused oma ala fanaatikute juhtimisel, tegutseb ELO ehk Edukate Laste Organisaatsioon, mis on üks vähesi Valgamaal, noortekeskuse juures olevad jalgpallistaadionid tegutseb jalgpalliklubi Flora, jm muid huvialaringe.

Andres Saarep, Tõrva linnavalitsuse arendusjuht

Saadjärve sügisjooks saab traditsiooniks

27. septembril anti Tabivere Gümnaasiumi juurest start Saadjärve I sügisjooksule. Ürituse üks eestvedaja Rannar Raantse sõnul on aktiivne puhkus parim pinge maandaja ja selleks, et üha rohkem inimesi leiaks end terviseradadelt, on vaja organiseeritud üritusi.

„End jäägitult töösse uputades võivad elupäevad lootamatult ruttu loetud saada. Et seda ei juhtuks, tuleb enese jaoks aega võtta ning tegeleda spordiga. Selleks, et vaim ja keha vastu peaks, olen enda jaoks avastanud pikamaadistantsid. Talvel suustatan, suvel sõidan ratast ja jooksen. Hea füüsiline vorm aitab stressi vältida.“ ütles Raantse enda kohta.

Vooremaa pärliks nimetatud Saad-

Saadjärve sügisjooksu võitjakolmik.

järve ümber kulgenud jooksuraja distantsi pikkuseks on 18 kilomeetrit. Rada sai läbida nii joostes kui kõndides. Esimesel üritusel oligi kohal nii jooksjaid kui kepikõndijaid. Kooli

ümbruse pargis toimus laste-emade orienteerumisvõistlus. Päeva lõpus kostitati kõiki sooja supiga. Tegevust jagus kõigile ning toredat päeva täiendas päikseline ja soe sügisilm.

Jooksurajal käis aga tõsine võistlus ja võitjad lahendasid kohad vaat et esimesel distantsipoolil. Siiski jagus üritusse ka traagikat. Nimelt pidi viimastel kilomeetritel jooksu katkestama kindel liider, tuntud jooksumees Raitu Nõmm. Põhjuseks nädal varem Tartu Rattamaratonil saadud vigastus, mis valuliselt tunda andis. Esikoha võttis noor jooksumees Siim Siimann Tartu vallast. Talle järgnesid Rannar Raantse Tabiverest ja Raul Lepik Valgast.

Eraldi arvestus oli meestele vanuses 40+. Kuna selles vanuseklassis oli vaid üks osaleja, siis võidukarika viis endaga Vahur Murulaid Tartust. Naise võidu võttis Külli Kose Tallinnast. Talle järgnesid Helen Rekor Tallinnast ning Margit Kängsep Pärnust.

Start uuele traditsioonile Tabiveres on antud. Korraldajate ja osalejate arvamus on ühene, et algatatut tuleb jätkata ja muuta igasügiseseks traditsiooniks. ET

